

Intern retningslinje

En intern retningslinje (IR) sikrer en effektiv og kvalitetsmessig god nok behandling og avgjørelse av UNEs saker ved å gi sentrale og grunnleggende rutiner for saksbehandlingen. En IR godkjennes og revideres av UNEs direktør etter forberedelse av avdeling for generelle juridiske saker (GJS).

Saksnr. (360°) : 15/00569
Dato : 30.12.2020
Versjon : 07
Ansvarlig : Direktøren
Saksbehandler : KMC
Nummer : IR-11

Håndtering av rettssaker i UNE

Formål

Legge til rette for en god, rettssikker og effektiv håndtering av rettssaker og saker for internasjonale domstoler/overvåkingsorganer.

Innholdsfortegnelse

1.	Innledning.....	4
1.1	Formål.....	4
1.2	Struktur.....	4
1.3	Organisering av arbeidet med retts sakene	4
1.3.1	Direktøren	4
1.3.2	Prosessfullmektig	4
1.3.3	Retts sakslaget.....	5
1.3.4	Retts sakskoordinator	5
1.3.5	Saksbehandler	5
1.3.6	Samhandlingsforum	5
1.3.7	FORS	5
1.4	Kommunikasjonsansvar	6
2.	Saker for norske domstoler	6
2.1	Varsel om søksmål	6
2.2	Stevning og/eller begjæring om midlertidig forføyning	6
2.2.1	Løpende vurdering av behovet for omgjøring	6
2.3	UNEs vurdering av om utsatt iverksetting bør gis	7
2.3.1	Generelt.....	7
2.3.2	Når skal UNE gi utsatt iverksetting?	7
2.3.3	Når kan UNE gi utsatt iverksetting?	7
2.3.4	Saker der retten mener at UNE bør gi utsatt iverksetting	7
2.4	Utkast til tilsvar	8
2.5	Særlig om vitner mv.....	8
2.6	Retts møte	8
2.7	Verneting og dekning av reiseutgifter	8
2.8	Sakskostnader	9
2.8.1	Generelt.....	9
2.8.2	Forholdet til dekningsretten etter forvaltningsloven § 36.....	9
2.9	Dom/kjennelse.....	9
2.9.1	Rettsavgjørelser.....	9
2.10	Anke	10
2.10.1	Generelt.....	10
2.10.2	Hvem avgjør ankespørsmålet?.....	10

2.10.3	Ankeutvalget	10
3.	Saker for internasjonale domstoler/overvåkningsorganer	11
3.1	Kommunikasjon med internasjonale domstoler/overvåkningsorganer.....	11
3.2	Avgjørelser fra internasjonale domstoler/organer.....	11
3.2.1	Materielle avgjørelser	11
3.2.2	Prosessuelle avgjørelser	12

1. Innledning

1.1 Formål

Retningslinjene skal legge til rette for en god, rettssikker og effektiv håndtering av saker mot UNE for norske og internasjonale domstoler. De er også et uttrykk for hvordan UNE tolker vår rolle og vårt ansvar ved søksmål i lys av de regler som følger av lov 17.06.2015 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) (tvl).

1.2 Struktur

I retningslinjene beskriver vi de overordnede utgangspunktene for rettssaksarbeidet.

I punkt 1 forklarer vi hvordan rettssaksarbeidet er organisert og beskriver hvem som har ansvar for hva. I punkt 2 forklarer vi gangen i arbeidet i saker for norske domstoler. I punkt 3 omtaler vi hvordan saker for internasjonale domstoler/overvåkingsorganer skal håndteres.

Detaljer vil følge av rutinebeskrivelsen [RB-26 Rutiner for håndtering av rettssaker i UNE](#).

1.3 Organisering av arbeidet med rettssakene

UNEs beslutninger og vedtak er endelige i forvaltningsrettens forstand. Men de kan angripes rettslig ved å reise sak for domstolene.

Når staten blir saksøkt for lovmessigheten av UNEs vedtak eller om erstatning som følge av slike vedtak, er det UNE som har myndighet til å håndtere søksmålet. Dette følger av utlendingsloven (utl) § 79 for saker etter loven. For andre saker følger det av alminnelige forvaltningsrettslige regler. Dreier saken seg om vedtak truffet av Utlendingsdirektoratet (UDI), er det UDI som har ansvaret for saken.

Et forvaltningsorgan regnes som et upersonlig rettssubjekt. Dette betyr at det er UNEs stedfortreder som har den rettslige handleevnen, jf. tvl § 2-3 første ledd.

Under redegjør vi for hvem som er involvert i oppfølgingen av søksmål mot UNE og hvilket hovedansvar disse har. Alle som har en rolle i dette arbeidet, må om nødvendig prioritere slike oppgaver foran andre oppgaver, slik at UNE overholder de frister som er satt.

1.3.1 Direktøren

I UNE er det direktøren som har den rettslige handleevnen. Det betyr at det er direktøren som har kompetanse til å treffe avgjørelser ved søksmål f.eks. om å begjære bevis avskåret eller avgjørelser anket, og står ansvarlig overfor domstolen. Kompetansen kan imidlertid delegeres, jf. tvl § 2-5 annet ledd, og direktøren har i stor grad benyttet seg av muligheten til å delegere. Når det gjelder anke, se punkt 2.10 nedenfor.

1.3.2 Prosessfullmektig

Regjeringsadvokaten (RA) er statens faste prosessfullmektig i sivile saker. RA kan fordele saker til UNEs prosedyreavdeling eller til et privat advokatfirma som har en samarbeidsavtale med dem (kommisjonærfirma).

UNEs prosedyreavdeling er formelt og faglig uavhengig av UNEs kjernevirksomhet, og kan ikke instrueres om utførelsen av rollen som prosessfullmektig. Avdelingen håndterer saker etter fordeling fra RA. Alle saker skal håndteres av en advokat eller advokatfullmektig ved prosedyreavdelingen. Avdelingen skal aktivt formidle erfaringer og kunnskap fra rettssakene til øvrige deler av UNE. I samarbeid med GJS skal PA ha et delansvar for å holde oversikt over rettspraksis på UNE-nivå og porteføljespesifikt, herunder analysere trender og identifisere oppfølgingspunkter. Etter kapasitet kan PA også trekkes inn som ressurs i utvikling og gjennomføring av kompetansetiltak i UNE. PA skal ikke involveres i forvaltningssaker eller i oppgaver som direkte gjelder UNEs kjernevirksomhet.

Saker som er fordelt til prosedyreavdelingen skal følge de samme rutiner som øvrige saker, med mindre annet uttrykkelig fremgår.

Prosedyreavdelingen skal innrette sin virksomhet i tråd med regelverket for advokatvirksomhet, herunder domstolloven kapittel 11 og advokatforskriften.

1.3.3 Rettssakslaget

Direktøren har delegert ansvaret for den faglige og praktiske oppfølgingen av rettssaksarbeidet fra UNEs side til GJS. GJS har med dette ansvaret for rettssaksprosedyrer på et generelt nivå, og rettssakslaget er ansvarlig for arbeidet med den enkelte rettssak. Nemndleder har den materielle beslutningsmyndigheten i den enkelte sak.

Formålet med rettssakslaget er å sikre en kvalitetsmessig god og effektiv håndtering av rettssaksarbeidet, samt bidra til erfaringsoverføring fra rettssaksarbeidet til forvaltningssakene.

Rettssakslaget er organisert med en lagansvarlig fra GJS, en stedfortredende lagansvarlig fra GJS og fire koordinatorene fra sekretariatet. Rettssakslaget er sammensatt av et utvalg av saksbehandlere fra sekretariatet som skal reflektere kompetansebehovet i rettssaksporteføljen.

Lagansvarlig og dens stedfortreder er overordnet ansvarlig for det faglige og praktiske arbeidet med UNEs rettsaker og rapporterer til avdelingsdirektør i GJS.

Lagansvarlig er kontaktpunkt for GJS, PA, nemndlederleddet og juridisk fagdirektør.

Lagansvarlig kan gi råd og veiledning i enkeltsaker og kan også ved behov bistå med kvalitetssikring. Lagansvarlig har ansvar for kunnskapsformidling, opplæring, tilbakemeldingsordningen mv.

1.3.4 Rettssakskoordinator

Alle avdelinger i sekretariatet skal ha en rettssakskoordinator som skal gis tilstrekkelig tid til å ivareta rollen. Denne skal være et kontaktpunkt mellom rettssakslaget og egen avdeling og har ansvar for å holde egen avdeling orientert om rettssakene som tilhører avdelingens portefølje.

Rettssakskoordinatoren kan også tillegges oppgaver knyttet til UNEs analysearbeid. Dersom det oppstår en prioriteringskonflikt mellom analysearbeidet og annet arbeid i avdelingen, konferer lagansvarlig i rettssakslaget med avdelingslederen.

1.3.5 Saksbehandler

Saksbehandler følger opp saken konkret fra rettssakslagets side.

Se [RB-26](#) for utfyllende informasjon om rettssakskoordinatorenes og saksbehandlers oppgaver og hvordan ansvaret ellers er fordelt.

1.3.6 Samhandlingsforum

Forumet består av lagansvarlig for rettssakslaget, leder for ankeutvalget, leder for PA, juridisk fagdirektør, rettssakskoordinator fra hver avdeling og en nemndleder.

Forumet møtes i utgangspunktet to ganger hvert halvår. Forumet har en todelt agenda, å bidra med en generell erfaringsoverføring fra advokatene til UNE som klient og å avklare analysebehov av rettspraksis.

1.3.7 FORS

FORS har blant annet ansvar for registrering og oppretting av sak i 360°, og for å vedta forkynning av nye stevninger og begjæringer om midlertidig forføyning.

1.4 Kommunikasjonsansvar

I staten er det generelle utgangspunktet at kommunikasjonsansvaret følger saksansvaret. For UNEs del innebærer dette at det som regel er den avdelingen som har saksansvaret for forvaltningssaken som også har kommunikasjonsansvaret ved mediehenverdeler mv. Avdelingslederen utøver dette ansvaret, men kan delegere denne oppgaven i den enkelte sak. Dette kan særlig være aktuelt når mediehenvendelsen kun gjelder rettssaken.

Under hovedforhandling kan det komme henvendelser direkte til både UNEs representant og vår prosessfullmektig. Prosessfullmektigen har da ansvaret for å håndtere og svare på slike henvendelser, men skal henvise til UNE dersom henvendelsen forutsetter mer enn korte og enkle svar knyttet til prosessen eller avklarte prosesstandpunkter. Når hovedforhandlingen er avsluttet, er det igjen avdelingen som har kommunikasjonsansvaret.

2. Saker for norske domstoler

2.1 Varsel om søksmål

Den som vil reise søksmål mot UNE skal som hovedregel sende et varsel hvor det skal stå hva som er grunnlaget for kravet. Reglene om varsel om søksmål følger av tvl § 5-2.

Etter tvisteloven plikter UNE å ta stilling til kravet og grunnlaget som fremkommer av stevningsvarselet innen rimelig tid. I praksis har UNE lagt til grunn at "rimelig tid" innebærer at vi skal sende motparten et svar innen ti virkedager fra varselet ble registrert inn hos oss. UNE skal også vurdere om det er grunnlag for å gi utsatt iverksetting.

Dette innebærer at UNE må besvare et varsel om stevning. Som utgangspunkt håndteres slike varsler som en anmodning om omgjøring, etter gjeldende retningslinjer for omgjøringsanmodninger. Stevningsvarsler skal alltid legges til nemndleder for avgjørelse før de besvares.

2.2 Stevning og/eller begjæring om midlertidig forføyning

Retningslinjene gjelder ved begjæring om midlertidig forføyning, stevning og når vi mottar stevning og begjæring om midlertidig forføyning samtidig.

Retten har ansvaret for å gjøre UNE kjent med stevning/begjæring om midlertidig forføyning. Det skal som utgangspunkt ikke påbegynnes arbeid med rettssaken før stevningen med pålegg om tilsvær er forkynt for UNE av retten.

Det hender at saksøkerens advokat sender kopi av stevningen og/eller begjæringen med vedlegg til UNE eller Regjeringsadvokaten direkte eller parallelt med at dokumentene sendes til retten. Dette er ikke forkynning etter loven.

2.2.1 Løpende vurdering av behovet for omgjøring

En stevning uten forutgående varsel anses ikke rutinemessig som en omgjøringsanmodning. UNE kan likevel på ethvert stadium av saken vurdere om det er grunnlag for omgjøring. Saksbehandler skal informere nemndleder om omstendigheter som kan ha betydning for utfallet av saken.

Dersom vedtaket blir endret til gunst for saksøkeren, kan det innebære at han/hun ikke lenger har rettslig interesse. UNE bør i så fall be prosessfullmektig om å kreve søksmålet avvist, eventuelt at gjenstanden for søksmålet endres om realitetsvurderingen medfører at tidligere avgjørelse bare delvis endres. Opprettholdes vedtaket med en ny beslutning, skal prosessfullmektigen be motparten utvide påstanden til også å omfatte siste beslutning.

Dersom UNE ikke skal realitetsvurdere saken på nytt, skal den forberedes og tilsvar utarbeides. Hvis det i en slik sak er begjært midlertidig forføyning, må nemndleder avgjøre om UNE skal gi utsatt iverksetting.

2.3 UNEs vurdering av om utsatt iverksetting bør gis

2.3.1 Generelt

Nemndleder skal ta stilling til om det skal gis utsatt iverksetting.

Som hovedregel skal UNE ikke gi utsatt iverksetting på grunnlag av en stevning i seg selv.

I noen saker har imidlertid UNE plikt til å gi utsatt iverksetting for å ivareta våre menneskerettslige forpliktelser, jf. pkt. 2.3.2. I andre tilfeller har UNE adgang til å gi utsatt iverksetting etter en konkret vurdering, jf. pkt. 2.3.3. I slike tilfeller skal UNE vurdere om det bør stilles vilkår for beslutningen.

Utsatt iverksetting skal kun gis frem til UNE har vurdert de nye opplysningene, jf. nedenfor, eller til dom foreligger i den instans saken står for. UNE skal ikke gi utsatt iverksetting inntil rettskraftig dom.

2.3.2 Når skal UNE gi utsatt iverksetting?

Dersom vedtaket innebærer en plikt til å forlate riket, skal UNE gi utsatt iverksetting dersom det fremkommer opplysninger som tilsier at saken bør vurderes på nytt. Det kan både være nye faktiske omstendigheter og nye bevis. Dersom det er tvil om hvilken betydning de nye opplysningene kan ha for vedtaket, bør utgangspunktet være at den tvilen kommer saksøkeren til gode, slik at utsatt iverksetting gis til UNE har vurdert de nye opplysningene.

2.3.3 Når kan UNE gi utsatt iverksetting?

I alle andre tilfeller må UNE vurdere om utsatt iverksetting *bør* gis.

Dersom alle spørsmål begjæringen reiser er vurdert og ikke anses å kunne føre frem, eller dersom samme spørsmål som saken reiser tidligere har vært avgjort av retten i statens favør, bør utgangspunktet være at UNE ikke gir utsatt iverksetting.

Når UNE selv mener at det bør gis utsatt iverksetting, må UNE vurdere om det skal stilles vilkår og i tilfelle hvilke. Dette kan spesielt være aktuelt for å sikre rask berømmelse. Eventuelle vilkår må fremgå av beslutningen.

2.3.4 Saker der retten mener at UNE bør gi utsatt iverksetting

Erfaringsmessig hender det at retten av eget tiltak anmoder UNE om å gi utsatt iverksetting, f.eks. i forbindelse med kontakt for å fastsette dato for hovedforhandling eller etter at UNE har orientert om at utsatt iverksetting er uaktuelt med mindre retten anmoder om det.

Når retten anmoder om utsatt iverksetting i en sak der UNE mener at det ikke bør gis, bør dette synspunktet og begrunnelsen for det umiddelbart formidles til retten.

Fastholder retten anmodningen om å gi utsatt iverksetting, også etter UNEs uttalelse, skal UNE som hovedregel etterkomme denne.

Dersom UNE tidligere har besluttet ikke å gi utsatt iverksetting, og spørsmålet kommer opp på nytt under hovedforhandlingen, skal saksbehandler kun vise til tidligere beslutning. Med mindre det er helt spesielle omstendigheter, skal saksbehandler ikke videreformidle en slik henvendelse under hovedforhandling.

2.4 Utkast til tilsvaer

Tilsvaer ma sendes retten innen den fristen retten har satt. Tvistelovens normalfrist er tre uker, jf. § 9-3 (1) annet punktum, men settes kortere i noen saker, saerlig saker som ogsa gjelder midlertidig forfoeyning.

Endelig tilsvaer utformes og oversendes retten av prosessfullmektig. Saksbehandler skriver et utkast til tilsvaer som oversendes prosessfullmektig i saken.

2.5 Saerlig om vitner mv.

Saksbehandler opptrer som statens vitne naer det er behov for det.

Nemndleder har i utgangspunktet vitneplikt dersom vedkommende blir stevnet. UNE boer imoetega oensker fra motparten om at nemndleder skal vitne om sitt eget vedtak. Det kan vaere aktuelt a foere en landraadgiver med kompetanse pa det aktuelle land/omraade som vitne i stedet for, eller i tillegg til, saksbehandler. Vitnet fra Landinfo regnes som sakkyndig vitne etter tvl § 25-6, jf. § 25 -1. Det innebærer bl.a. at vitnet fra Landinfo kan vaere til stede i rettsaken foer vedkommende selv forklarer seg. Vitnet er faglig uavhengig og skal i hovedsak svare pa generelle spoersmaal, og i mindre grad om den aktuelle saken. Vitnet kan likevel bli spurt om generell kunnskap om bestemte forhold som har tilknytning til den aktuelle saken.

Saksbehandler boer ogsa, i samraad med prosessfullmektig og eventuelt nemndleder, vurdere om det er behov for a foere andre vitner, f.eks. fra politiet, Nasjonalt ID-senter, UDI eller andre. Tilsvarende gjelder hvorvidt UNE boer anmode om at retten oppnevner sakkyndige, jf. tvl. § 25-2, f.eks. til a utrede helseproblemer. Det kan ogsa vaere aktuelt med andre vitner fra UNE, f.eks. fagraadgiver fra GJS og fag- eller landansvarlig.

For bruk av UNEs raadgivende psykiater eller raadgivende barnepsykolog som vitne i rettssaker, se RB-26.

Vitne- og bevisfoersel avklares i samarbeid mellom saksbehandler og prosessfullmektig, men den endelige beslutningen ligger hos UNE. Dersom det er tvil eller uenighet, forelegges spoersmaalet lagansvarlig for rettssakslaget for avgjoerelse.

Prosessfullmektig er ansvarlig for a innkalle aktuelle vitner og orientere disse om hva vitnemaalet skal omhandle. Det kan avtales at oppgaven gjoes av saksbehandler, se RB-26.

2.6 Rettsmoete

Beramming av hovedforhandling skjer mellom retten og prosessfullmektig. Prosessfullmektig skal kontakte saksbehandler i forkant for a fa bekreftet at datoen passer for UNE, og gi saksbehandler umiddelbar beskjed naer saken er berammet.

Prosessfullmektig har hovedansvaret for a forberede spoersmaal til sakkyndige vitner og andre vitner, herunder saksbehandler. Vitner skal pa forhaaad ha faatt oversendt spoersmaal i form av hovedpunkter som skal besvares i rettsmoetet, med mindre noe annet avtales konkret mellom prosessfullmektig og vitnet.

Saksbehandleren som har ansvaret for saken skal som hovedregel vaere til stede under rettsmoetet og bistaa prosessfullmektigen.

Det kan tas lydopptak av forklaringer fra parter og/eller vitne under hovedforhandlingen, jf. tvisteloven § 13-7.

2.7 Vernetting og dekning av reiseutgifter

Oslo tingrett er tvungent vernetting for utlendingssaker, jf. utl § 79 tredje ledd og tvl § 4-4 (4).

For motparter som bor utenfor Oslo vil staten dekke utgifter til reise- og opphold. Refusjonsordningen gjelder også ved ankesaker for Borgarting lagmannsrett.

For motparter som har ulovlig opphold i Norge, f.eks. fordi det ikke er gitt utsatt iverksetting, blir reise- og oppholdsutgifter ikke dekket.

Reise- og oppholdsutgifter dekkes etter gjeldende bestemmelser i særavtalen for reiser innenlands for statens regning. Det er kun reise- og oppholdsutgifter for saksøkeren selv som dekkes, og ikke for hans eller hennes prosessfullmektig.

Kompensasjonsordningen vedr. dekning av reise- og oppholdsutgifter administreres av UNE.

2.8 Sakskostnader

2.8.1 Generelt

Partenes krav på sakskostnader i rettssaker er regulert i tvl kapittel 20.

Under hovedforhandling håndteres sakskostnadsspørsmål av prosessfullmektigen. Prosessfullmektigen skal vise saksbehandleren motpartens salærkrav under hovedforhandlingen. Saksbehandleren kan be prosessfullmektigen om å kommentere kravet dersom beløpet synes for høyt.

Utenfor hovedforhandling kan UNE bli bedt om synspunkter på sakskostnadsspørsmål, f.eks. dersom motparten har varslet at en stevning vil bli trukket dersom partene bærer egne kostnader. Saksbehandleren kan be om at lagansvarlig for rettssakslaget tar stilling til hvilken anbefaling UNE skal gi prosessfullmektigen dersom vi blir bedt om synspunkter.

Spørsmål om anke over kjennelse om sakskostnader forelegger saksbehandleren for lagansvarlig i rettssakslaget. Avdelingsdirektøren i GJS har endelig beslutningsmyndighet.

2.8.2 Forholdet til dekningsretten etter forvaltningsloven § 36

Dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven (fvl) § 36 er regulert i faglig veileder [FV-06 Vilkår for dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36](#). Se veilederens pkt. 6 om forholdet mellom tvistelovens dekningsregler og fvl § 36.

2.9 Dom/kjennelse

Alle dommer og kjennelser skal distribueres etter de rutiner som fremgår i RB-26.

Alle Høyesterettsdommer skal publiseres på UNETT. Lagansvarlig i rettssakslaget er ansvarlig for at dette gjøres.

Tingretts- og lagmannsrettsdommer publiseres etter en vurdering av relevans og interesse.

2.9.1 Rettsavgjørelser

Når UNE får medhold, kan avgjørelsen effektueres, også når det tidligere har vært gitt utsatt iverksetting.

Hvis UNEs vedtak kjennes ugyldig, må UNE ta stilling til om saken skal ankes, se punkt 2.10. I et slikt tilfelle er det ikke aktuelt å effektuere et vedtak. Det vil si at UNE må gi utsatt iverksetting dersom det er UNEs ugyldige avgjørelse som påla utlendingen plikt til å forlate riket.

Dersom det foreligger en rettskraftig dom på at UNEs avgjørelse er ugyldig, skal saken behandles av en ny nemndleder og det skal gis utsatt iverksetting frem til forvaltningssaken behandles på nytt.

Ved en eventuell endring av UNEs tidligere avgjørelse kan det etter omstendighetene være tilstrekkelig å vise til rettens avgjørelse i nytt vedtak/beslutning, og at UNE tar den til etterretning.

2.10 Anke

2.10.1 Generelt

Ankefristen er normalt 1 måned, jf. tvl § 29-5 (1). Ankekompetansen ligger hos direktøren, men kan delegeres.

Når det er kommet frem nye opplysninger i saken, eller når det for øvrig har inntrådt forhold som kan ha betydning for sakens utfall, må UNE vurdere om det er hensiktsmessig å realitetsvurdere saken på nytt før det tas stilling til ankespørsmålet. Dersom det ikke er mulig å få avgjort saken på nytt før ankefristen er ute, kan dommen ankes og anken trekkes dersom UNEs tidligere avgjørelse i saken blir endret.

Dersom en avgjørelse ankes, skal UNEs prosessfullmektig skrive utkast til anke. UNE må ta stilling til ankespørsmålet så tidlig at prosessfullmektig får sendt inn anken innen fristen. Dette skal prioriteres foran annet arbeid.

2.10.2 Hvem avgjør ankespørsmålet?

Ved anke til lagmannsretten er spørsmålet om anke delegert til ansvarlig nemndleder med mindre annet fremgår nedenfor.

Dersom nemndleder, saksbehandler i rettssaken og ankeutvalget er enige om ikke å anke en lagmannsrettsdom til Høyesterett, avgjøres ankespørsmålet av ansvarlig nemndleder. I andre tilfeller er det direktøren som tar beslutningen etter anbefaling av ankeutvalget.

Direktøren kan i en konkret sak fordele ankekompetansen.

2.10.3 Ankeutvalget

Ankeutvalget skal forelegges følgende saker for anbefaling:

- Anke fra tingretten til lagmannsretten, saksbehandler i rettssaken og nemndleder er uenige eller er i tvil.
- Anke fra lagmannsretten til Høyesterett. Dersom ansvarlig nemndleder, sekretariatet og ankeutvalget er enige om ikke å anke, avgjøres ankespørsmålet av sakens ansvarlige nemndleder. Ellers forelegges beslutningen for direktøren med ankeutvalgets anbefaling.
- Om sakens ansvarlige nemndleder er i tvil om UNE bør anke, kan denne forelegge ankespørsmålet for utvalget ut over de to første punktene.

UNEs ankeutvalg skal komme med anbefalinger i konkrete saker av hvorvidt en rettsavgjørelse bør ankes eller ikke. Utvalgets anbefalinger bør tillegges stor vekt og kun fravikes dersom særlige grunner tilsier det.

Utvalget ledes av en nemndleder, som skal ha en vara som også er nemndleder. Begge velges av avdelingsdirektør for nemndlederne for 2 år av gangen. Leder og vara kan gjenoppnevnes. I tillegg har utvalget følgende faste medlemmer:

- Lagansvarlig for rettssakslaget (vara: stedfortreder for rettssakslaget)
- Juridisk fagdirektør (vara: utpekes av fagdirektøren selv).

I behandlingen av en konkret sak, skal ankeutvalget også besettes med sakens ansvarlige nemndleder og den saksbehandleren som har ansvaret for rettssaken. Saksbehandleren i saken møter, men bør konferere med fagansvarlig eller andre i sekretariatet før møtet i ankeutvalget.

Dersom ansvarlig nemndleder melder forfall, utpeker denne selv eller avdelingsdirektør for nemndlederne en stedfortreder i den konkrete saken. Har ansvarlig saksbehandler forfall, utpeker dennes avdelingsleder en stedfortreder i den aktuelle saken.

Disse medlemmer har alle stemmerett ved avgjørelsen av hva som skal være utvalgets anbefaling.

I tillegg skal en representant fra prosedyreavdelingen møte uten stemmerett, for å kommentere prosessuelle spørsmål og bidra med fagkunnskap fra rettssaker.

RA kan også bes om å delta, uten stemmerett, ved behov.

Utvalget bør søke å oppnå konsensus. Ved uenighet i utvalget, treffes en anbefaling ved alminnelig stemmeflertall. Utvalget er beslutningsdyktig når minst 3 medlemmer, hvorav 2 faste, eller deres stedfortredere, er til stede.

Dersom det oppstår spørsmål om å trekke en anke i en sak der ankeutvalget har kommet med en anbefaling om å anke, skal saken forelegges for ankeutvalget på ny.

3. Saker for internasjonale domstoler/overvåkningsorganer

3.1 Kommunikasjon med internasjonale domstoler/overvåkningsorganer

UNEs saker kan bringes inn for en rekke ulike internasjonale organer, f.eks. Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD), FNs torturkomité (CAT), FNs menneskerettighetskomité, European Surveillance Authority (ESA) etc. Uavhengig av hvilket internasjonalt organ som har saken, gjelder disse retningslinjene for UNEs håndtering.

All kommunikasjon med et internasjonalt organ skjer gjennom Regjeringsadvokaten.

UNE skal alltid sørge for at det internasjonale organet som har til behandling en sak som er avgjort i UNE, straks får beskjed via Regjeringsadvokaten om det standpunktet vi har tatt til en anmodning fra vedkommende organ om å utsette iverksettingen av vedtaket. UNE skal på samme måte også orientere det internasjonale organet om eventuelle andre vedtak eller handlinger fra statens side som har vesentlig betydning for klageren.

3.2 Avgjørelser fra internasjonale domstoler/organer

Det må skilles mellom materielle og prosessuelle avgjørelser knyttet til saken.

3.2.1 Materielle avgjørelser

Når det gjelder avgjørelser av materiell art, vises det til Ot.prp. nr. 75 (2006-2007) s. 439 flg.:

”Om en sak bringes inn for et internasjonalt organ, for eksempel Den europeiske menneskerettighetskomisjon, vil staten som sådan måtte svare på norske myndigheters vegne. Departementet kan imidlertid ikke omgjøre eller instruere UNE om å omgjøre et vedtak av UNE, og kan dermed ikke inngå forlik for internasjonale organer. UNE kan imidlertid selv omgjøre sitt vedtak mens en sak er til behandling i et internasjonalt organ, og må ellers overholde norske internasjonale forpliktelser.”

Det er UNE, ved ansvarlig nemndleder, som har den materielle beslutningsmyndigheten over avgjørelsen. UNE må også i saker for internasjonale organer vurdere om det foreligger forhold

som kan begrunne en omgjøring av det opprinnelige vedtaket. Øvrige retningslinjer gjelder så langt de passer.

3.2.2 Prosessuelle avgjørelser

Når det gjelder prosessuelle spørsmål, f.eks. om Norge skal be om muntlig behandling i en sak for EMD, om en anmodning om å stanse utsendelse skal tas til følge, spørsmål knyttet til vitneførsel/fremlegging av bevis mv., eventuelt om en avgjørelse som går i statens disfavør skal søkes brakt inn for storkammer e.l., er det departementet som har den formelle kompetansen til å treffe slike avgjørelser. I praksis vil slike spørsmål være drøftet i samarbeid mellom departementet, Regjeringsadvokaten og UNE før det tas endelig standpunkt.

Hva gjelder kompetansefordelingen internt i UNE, er det formelt direktøren som, på bakgrunn av uttalelser fra Regjeringsadvokaten, ansvarlig nemndleder og GJS, gir sin tilråding til departementet i prosessuelle spørsmål.

Ingunn-Sofie Aursnes (sign.)
direktør